

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 2438

din 18 octombrie 2023

Prin Raportul nr. 23-770 din 31.05.2023 al Inspecției Judiciare - Direcția de inspecție pentru judecători, a fost înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind respectarea dispozițiilor art. 439 Cod procedură penală (procedura de comunicare a cererilor de recurs în casație și a celorlalte înscrisuri doveditoare, precum și de înaintare a dosarelor în calea de atac) și a art. 72 alin. (5) și (6) și art. 73 alin. (2) și (3) Cod procedură penală (procedura de înaintare a cererilor de strămutare instanței competente, precum și conținutul informațiilor solicitate).

Analizând raportul Inspecției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Secția pentru judecători reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 124/30.09.2022, emis de Inspectorul-șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus efectuarea unui control privind verificarea respectării dispozițiilor art. 439 Cod procedură penală (privind procedura de comunicare a cererilor de recurs în casație și a celorlalte înscrisuri doveditoare, precum și de înaintare a dosarelor în calea de atac) și a art. 72 alin. (5) și (6) și art. 73 alin. (2) și (3) Cod procedură penală (procedura de înaintare a cererilor de strămutare instanței competente, precum și conținutul informațiilor solicitate).

Prin ordinul menționat s-a dispus ca verificările să se realizeze la toate curțile de apel în ceea ce privește respectarea dispozițiilor referitoare la recursul în casație și la toate instanțele (inclusiv cele militare) pentru respectarea dispozițiilor ce vizează strămutarea, urmând a fi vizată activitatea instanțelor în perioada 01.01.2021 la zi.

Prin Ordinul nr. 64/24.04.2023 emis de Inspectorul-șef al Inspecției Judiciare s-a dispus completarea controlului tematic, urmând a fi vizată activitatea instanțelor în perioada 01.01.2021 la zi.

Verificările au fost efectuate de echipa de inspectori în perioadele 10.10.2022-07.11.2022, respectiv 02.05.2023-22.05.2023.

În urma acestui control, Inspecția Judiciară a concluzionat astfel:

În practică, procedura de înregistrare a cererilor de recurs în casație, constituirea dosarului la curtea de apel, persoana desemnată să efectueze realizarea procedurilor de comunicare, modul de comunicare a cererii de recurs în casație, înregistrarea concluziilor depuse de părți sau procuror, de trimitere a dosarului la Înalta Curte de Casație și Justiție a fost realizată în conformitate cu dispozițiile art. 439 Cod procedură penală și art. 131 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, iar procedura concretă de restituire a cererilor de recurs în casație a urmat prevederile art. 439 alin. (4¹) Cod procedură penală.

Referitor la evidențele din această materie s-a constatat că unele instanțe înregistrează recursul în casație în Registrul de evidență a căilor de atac (ex: Constanța, Oradea, Brașov, Pitești și Iași), altele în Registrul de evidență a recursului în casație declarat împotriva unei hotărâri penale (ex: Curțile de Apel București, Constanța, Bacău, Ploiești, Craiova).

În cadrul procedurii de comunicare a cererilor de recurs în casație, în practică au fost identificate câteva disfuncționalități, respectiv:

În modulul din interfața Ecris „Citații/Citative/Comunicări” nu există posibilitatea de a emite noi comunicări, decât dacă se introduce un nou termen de judecată, ceea ce este impropriu, dat fiind faptul că dosarul a fost deja soluționat definitiv, astfel încât grefierul de la biroul executări penale, pentru a face comunicările recursului în casație către procuror/părți, trebuie se între pe ultimul termen de judecată și să șteargă comunicările deciziei din apel efectuate de grefierul de ședință (situație raportată de Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel Suceava).

Au fost identificate situații când s-a așteptat înaintarea dosarului la Înalta Curte de Casație și Justiție un termen foarte mare (Curtea de Apel București), întrucât dosarul a fost înaintat în întregime sau parțial, către alte instanțe, pentru soluționarea unor căi extraordinare de atac (contestație în anulare, redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate); în astfel de situații s-au emis adrese către instanțele unde se aflau dosarele atașate pentru a înainta dosarul cauzei, așteptându-se, aproape de fiecare dată, mai întâi, soluționarea respectivelor căi de atac, având în vedere că dosarul ce conține decizia împotriva căreia s-a formulat recurs în casație era necesar tocmai pentru redactarea cauzelor aflate pe rolul altor instanțe sau chiar a altor secții ori completuri.

Potrivit art. 439 alin. (4) Cod procedură penală, Biroul Executări Penale are obligația de a înainta cererea de recurs în casație, înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum și după caz concluziile scrise, fie în termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise, fie de la expirarea termenului de depunere al acestora.

În fapt, în dosarele cu mai multe părți, se declanșează procedura de comunicare de la momentul depunerii căii de atac în raport de data îndeplinirii procedurii de comunicare a deciziei, respectiv a formulării de către parte sau procuror a căii de atac.

Astfel, la momentul formulării recursului în casație de către o parte, acesta este înaintat instanței supreme, fără a mai aștepta depunerea altor recursuri în casație de către alte părți din cauză (pentru care procedura de comunicare a deciziei din apel s-a realizat mai târziu) sau fără a mai aștepta îndeplinirea procedurii de comunicare pentru acele recursuri în casație depuse mai târziu decât primul dintre recursurile în casație depuse. Consecința este aceea că dosarul ajunge pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, care este investită cu soluționarea unui singur recurs în casație, deși în cauză poate ar mai fi declarate ulterior și alte asemenea căi de atac, situație în care aceste căi de atac sunt înaintate direct de Biroul de Executări Penale instanței supreme, fără a mai fi realizată comunicarea la nivelul Curții de Apel, urmând a se desfășura la nivelul instanței supreme conform alin. (5) al aceluiași articol.

Prin procedura anterior menționată se ajunge la încărcarea instanței supreme cu dosare în care au fost declarate doar de unele părți recursuri în casație, fără a aștepta ca restul părților din acele dosare să formuleze căile de atac și fără a mai fi realizată procedura reglementată de art. 439 Cod procedură penală, la nivelul Biroului Executări Penale.

În acest sens la nivelul Curții de Apel București, Secția I Penală deseori numărul părților din dosar este de ordinul zecilor sau sutelor. Ca atare, s-a generalizat practica ca în astfel de dosare, în situația în care s-ar formula de către vreuna dintre părți calea de atac a recursului în casație, comunicarea acestei căi de atac să fie realizată nu mai devreme de împlinirea termenului de 30 zile calculat începând cu data comunicării deciziei instanței de apel tuturor părților din cauză și procurorului.

S-a procedat într-o asemenea manieră întrucât la finalul expirării termenului de 30 zile calculat începând cu data comunicării deciziei instanței de apel, la dosarul cauzei ar fi fost depuse toate recursurile în casație declarate de către părțile interesate, astfel că realizarea procedurii de comunicare impuse de art. 439 Cod procedură penală ar fi fost fluidizată, dând posibilitatea tuturor părților și parchetului să ia la cunoștință de toate căile de atac declarate și să formuleze eventualele concluzii în raport de toate motivele de recurs în casație în termenul stabilit de art. 439 alin. (2) Cod procedură penală.

Instanțele au comunicat în mod unanim că nu au fost identificate aspecte de practică neunitară cu privire la problematica analizată.

De asemenea, la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate aspecte de practică neunitară cu privire la comunicarea cererilor de recurs în casație

ori dificultăți în legătură cu problematica analizată, iar judecătorii secției nu au dezbătut aspecte legate de practica neunitară a curților de apel în materie.

Totuși, în situația în care curțile de apel ori instanțele din subordinea acestora au înaintat cererile de recurs în casație fără a îndeplini procedura de comunicare, acestea s-au restituit pe cale administrativă, pentru a se proceda în conformitate cu dispozițiile art. 439 din Codul de procedură penală și ale art. 131 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Totodată, au fost situații în care nu au fost aplicate întotdeauna prevederile art. 439 alin. (4) din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție fiind sesizată cu cereri pentru care legea prevedea restituirea pe cale administrativă.

Din datele statistice comunicate de către instanțe rezultă că înaintarea cererii de strămutare către instanța competentă se realizează în termene scurte, iar părțile sunt încunoștințate despre introducerea cererii la un interval scurt de timp după înregistrarea cauzei având ca obiect strămutarea.

Procedura concretă cu privire la înregistrarea cererii de strămutare a unei cauze, măsuri pentru înștiințarea părților și întocmirea referatului, conținutul informațiilor este, în general, potrivit art. 72 alin. (5) și (6) și art. 73 alin. (2) și (3) Cod procedură penală.

Conținutul informațiilor solicitate de către instanța competentă să judece cererea de strămutare se referă, în general, la o scurtă prezentare a situației de fapt în dosarul în care se formulează cerere de strămutare, informații cu privire la susținerile petentului, prezentarea motivelor invocate de petent în susținerea strămutării, formularea opiniei asupra neregularităților invocate prin prisma celor susținute în cererea de strămutare, evaluate în raport cu situația juridică și procesuală în concret constatată.

Majoritatea instanțelor judecătorești au comunicat că nu au identificat practici judiciare neunitare în procedura de transmitere a cererilor de strămutare, cu excepția Judecătoriei Găești care a identificat o astfel de practică referitoare la aplicarea prevederilor art. 73 alin. (2) Cod procedură penală. Astfel, Tribunalul Dâmbovița, Secția Penală a comunicat că, într-o interpretare sistematică a dispozițiilor art. 72 alin. (6) Cod procedură penală, instanța solicitată să transmită informații este și instanța care trebuie să încunoștințeze părțile despre introducerea cererii de strămutare și termenul fixat în cauză. Astfel, Tribunalul Dâmbovița a redirecționat solicitările înaintate de Curtea de Apel Ploiești, astfel că procedura a fost realizată de Judecătoria Găești.

La nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate aspecte de practică neunitară cu privire la înregistrarea cererilor de strămutare, iar judecătorii secției nu au dezbătut aspecte legate de practica neunitară a curților de apel în materie.

A fost identificat un singur caz în care cererea de strămutare a fost înaintată împreună cu dosarul a cărui strămutare se solicita, situație în care acesta din urmă a fost restituit pe cale administrativă.

Referitor la disfuncționalitățile identificate în aplicarea dispozițiilor legale s-a constatat că nu sunt înaintate Înaltei Curți de Casație și Justiție dovezile privind încunoștințarea părților despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea că părțile pot trimite memoriile și se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii. Totodată, în anumite cauze s-a solicitat completarea informațiilor în raport de motivele de strămutare concret menționate în cuprinsul cererilor.

De asemenea, în raport cu acestea s-au propus următoarele măsuri:

> Completarea Capitolului II, Secțiunea a IX-a din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și înființarea Registrului de evidență a recursului în casație;

> Completarea/modificarea dispozițiilor art. 131 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în sensul creării dosarului de recurs în casație cu indicativul „RC”, pentru a nu se confunda cu calea de atac a recursului, care este cu indicativul „R” potrivit art. 131 din Regulament.

> Analizarea de către Consiliul Superior al Magistraturii în sensul stabilirii în sistemul ECRIS a unui modul dedicat recursului în casație în scopul posibilității de evidențiere a comunicărilor efectuate conform art. 439 alin. (2) Codul de procedură penală, fără ștergerea comunicărilor efectuate pentru decizia din apel. În consecință, este oportună crearea unui modul dedicat recursului în casație, în aplicația ECRIS, în cadrul căruia să se facă mențiunile specifice.

> Analizarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a oportunității formulării unei propuneri de modificare a dispozițiilor art. 439 alin. (4) Cod procedură penală în sensul celei formulate de Curtea de Apel București, Secția I Penală, respectiv comunicarea acestei căi de atac să fie realizată nu mai devreme de împlinirea termenului de 30 zile calculat începând cu data comunicării deciziei instanței de apel tuturor părților din cauză și procurorului.

> Completarea dispozițiilor art. 72 alin. (6) din Codul de procedură penală, în sensul de a se preciza că informațiile necesare soluționării cererii de strămutare pot fi obținute, parțial și prin accesarea aplicației ECRIS.

Raportul de control expus a fost avizat favorabil de directorul Direcției de inspecție pentru judecători, cu mențiunea că nu se impune completarea dispozițiilor art. 72 alin. (6) din Codul de procedură penală, în sensul de a se preciza că informațiile necesare soluționării cererii de strămutare pot fi obținute, parțial și prin accesarea aplicației ECRIS, acest lucru putându-se realiza independent de modificarea legislativă propusă.

Inspekția Judiciară a înaintat conducerii instanțelor antereferite, în conformitate cu dispozițiile art. 75 alin. (7) din Normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție, Raportul de control nr. 23-770 din 31.05.2023, în vederea formulării de obiecții. Niciuna dintre instanțe nu a comunicat obiecții cu privire la raport.

În raport de considerentele de mai sus, Secția pentru judecătoria va aproba Raportul Inspekției Judiciare nr. 23-770/2023 privind verificarea respectării dispozițiilor art.439 Cod procedură penală și a art. 72 alin. (5) și (6) și art. 73 alin. (2) și (3) Cod procedură penală.

De asemenea, Secția pentru judecătoria apreciază că sunt parțial întemeiate măsurile propuse de Inspekția Judiciară, urmând să le aprobe astfel cum au fost formulate, cu excepția propunerii privind completarea dispozițiilor art. 72 alin. (6) din Codul de procedură penală, în sensul de a se preciza că informațiile necesare soluționării cererii de strămutare pot fi obținute, parțial și prin accesarea aplicației ECRIS, nefiind necesară consacrarea legislativă expresă a acestei posibilități.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 86 alin. (2) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobarea Raportului Inspekției Judiciare nr. 23-770/2023 privind verificarea respectării dispozițiilor art.439 Cod procedură penală și a art. 72 alin. (5) și (6) și art. 73 alin. (2) și (3) Cod procedură penală.

Art.2 - Aprobarea următoarelor măsuri propuse de Inspekția Judiciară:

- Completarea Capitolului II Secțiunea a IX a din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și înființarea Registrului de evidență a recursului în casație.

- Completarea/modificarea dispozițiilor art. 131 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în sensul creării dosarului de recurs în casație cu indicativul „RC”, pentru a nu se confunda cu calea de atac a recursului, care este cu indicativul „R” potrivit art. 131 din Regulament.

- Analizarea de către Consiliul Superior al Magistraturii în sensul stabilirii în sistemul ECRIS a unui modul dedicat recursului în casație în scopul posibilității de evidențiere a comunicărilor efectuate conform art. 439 alin. (2) Codul de procedură penală, fără ștergerea comunicărilor efectuate pentru decizia din apel. În consecință, este oportună crearea unui modul dedicat recursului în casație, în aplicația ECRIS, în cadrul căruia să se facă mențiunile specifice.

- Analizarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a oportunității formulării unei propuneri de modificare a dispozițiilor art. 439 alin. (4) Cod procedură penală în sensul celei formulate de Curtea de Apel București Secția I Penală, respectiv comunicarea acestei căi de atac să fie realizată nu mai devreme de împlinirea termenului de 30 zile calculat începând cu data comunicării deciziei instanței de apel tuturor părților din cauză și procurorului.

Art.3 - Prezenta Hotărâre nr. 2438/18.10.2023 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 18 octombrie 2023

Președinte,

Judecător Daniel GRĂDINARU

